

นวัตกรรมการพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” ตำบลบางน้ำจืด
อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร*

INNOVATION FOR YOUTH DEVELOPMENT THROUGH
“BOWORN-POWER” IN BANG NAM CHUET SUB-DISTRICT,
LANG SUAN DISTRICT, CHUMPHON PROVINCE

สุชาติ ทองยอด

Suchad Tongyod

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Suratthani Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Suchad.kim@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชน ปัญหาและความต้องการพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร 2. เพื่อสร้างแผนนวัตกรรมการพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร การวิจัยเป็นเชิงคุณภาพ และเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร และภาคสนาม จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 36 คน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัย พบว่า บริบทชุมชน มีอาชีพหลักคือเกษตรกรรม รองลงมา การประมง ชายฝั่ง มีเกาะพิทักษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแบบ โฮมสเตย์ เป็นที่นิยมของคนไทยและต่างชาติ มีการพึ่งพาปัจจัยภายนอก ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ปัญหาและความต้องการพัฒนาเยาวชน มีปัญหาครอบครัวขาดความอบอุ่น ใช้ความรุนแรงในครอบครัว ขาดความรับผิดชอบ ไม่ตั้งใจเรียน ติดโซเชียล การพนันและยาเสพติด ด้านความต้องการให้สถาบันต่างๆ ในชุมชนทำหน้าที่ในการดูแล ป้องกัน แก้ไข แผนนวัตกรรมด้าน “พลังบวร” ในการพัฒนาเยาวชน ได้แก่ การจัดตั้งและพัฒนาศักยภาพ การสร้างเครือข่าย “พลังบวร” พลังบวร ยึดเยาวชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เครือข่าย “บวร” ร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างอาชีพให้แก่เยาวชน และ แผนนวัตกรรมด้านชุมชน ในการพัฒนาเยาวชน ได้แก่ ใช้ “พลังบวร” พัฒนาความเข้มแข็ง ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริม พัฒนา ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในชุมชน

คำสำคัญ: นวัตกรรม; การพัฒนาเยาวชน; พลังบวร

* Received November 24, 2021; Revised December 3, 2021; Accepted December 7, 2021

Abstract

This research aims to 1) study the community context, problem and need for youth development through “Boworn-Power” in Bang Nam Chuet Sub-District, Lang Suan District, Chumphon Province, and 2) build an innovative plan for youth development through “Boworn-Power” in Bang Nam Chuet Sub-District, Lang Suan District, Chumphon Province. The study adopted the qualitative research and participatory action research methods. Data was collected from research papers and field survey. The in-depth interview of 36 representative samples was performed.

The research found the community context as follows. Farming was their main occupation, followed by coastal fisheries. Ko Phithak was their popular attraction among Thai and foreign tourists with local community homestays. Regarding economic, social and cultural aspects, the problems and need to develop youth included lack of parental warmth, domestic violence, lack of responsibility, failing to study hard, social media addiction and drug and gambling-related issues. Regarding the community organizations’ duties in controlling, protecting and developing, the “Bowon-Power” innovative plan for the youth development included the “Bowon-Power” network establishment and development, youth-led development with “Bowon-Power” and creating careers for young people. The community innovative plan for the youth development included strengthening and promoting the technology skills, community traditions and adoption of the Sufficiency Economy Philosophy in the community.

Keywords: Innovation; Youth Development; Bowon-Power

บทนำ

ประเทศไทยภายใต้บริบทสังคมโลกที่เป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เริ่มต้นตั้งแต่ ค.ศ. 1995 เรื่อยมาจนถึงช่วง ศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมยุคดิจิทัลเปลี่ยนโลก มีการเปลี่ยนแปลงเกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยี ทั้งด้านเครื่องมือที่เป็นนาโนเทคโนโลยี เทคนิควิธีติดต่อสื่อสารที่มีความรวดเร็วและเชื่อมโยงระหว่างประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่หลอมรวมความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม อันเป็นวิถีชีวิตของสังคมประเทศ สังคมโลก ทำให้สังคมโลกมีลักษณะเหมือนหมู่บ้านโลก โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือช่วย (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2562) จากสภาพการณ์ในลักษณะนี้ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางบวกที่ผลักดันให้เกิดมิติการพัฒนาสู่ความ

ทันสมัย ความเจริญของสังคมของประเทศ ในขณะที่ผลกระทบในเชิงลบที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมากมาย ทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะกับประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนา ในกรณีของประเทศไทยก็ได้รับผลจากการพัฒนาตามทฤษฎีกระแสหลัก โลกยุคโลกาภิวัตน์และยุคดิจิทัลเปลี่ยนโลกในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ กล่าวโดยเฉพาะปัญหาสังคมที่มีความรุนแรง มีแนวโน้มสูงขึ้นและจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของประชาชนที่เป็นพลเมืองแห่งรัฐ ในอนาคตอย่างรุนแรงและกว้างขวาง คือ ปัญหาเยาวชน ดังคำกล่าวที่ว่า “สถานการณ์ปัจจุบันของเด็กและเยาวชนไทย นำวิกฤตในอนาคตยิ่งนำไปเป็นห่วง” (ผดุง จิตเจื้อจุน, 2564) อันสืบเนื่องมาจากเมื่อประเทศไทย เข้าสู่ ยุคทุนนิยม และเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างรวดเร็วและเต็มรูปแบบ ทำให้สภาพสังคมและวิถีชีวิตของประชาชนทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบทเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคม สู่ภาวะความเสื่อมถอย จากหลายสาเหตุ หลายประการที่เป็นปัจจัยให้เด็กและเยาวชนอยู่ในสถานการณ์จนนำวิกฤตปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน ล้วนเป็นปัญหาเปราะบางทางจิตใจและกลายเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมที่ไม่สามารถคลายปมให้หลุดได้ จากสภาพของสถานการณ์ปัญหาของเด็กและเยาวชน ดังกล่าว ได้กลายเป็น ปัญหาสังคม ที่เป็นสภาวะการณ์ที่มีผลกระทบต่อสังคมประชาชนส่วนใหญ่ ประชาชนมองเห็นว่า สภาวะการณ์นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นและเห็นว่าสามารถแก้ไขได้ ด้วยการร่วมมือกัน ดังนั้นปัญหา เด็กและเยาวชน ดังกล่าว สามารถแก้ไขให้ลดลงหรือหมดไปได้ ด้วยความร่วมมือของหน่วยงานทางสังคมที่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากที่สุดก่อนแล้วจึงใช้ มาตรการของรัฐเข้ามาจัดการเป็นขั้นปลาย โดยเฉพาะมาตรการทางกฎหมาย

สถาบันหลักที่มีบทบาทหรือเป็นหน่วยงานทางสังคมที่มีอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยที่เป็นวิถีชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือสถาบันครอบครัว คือ บ้าน สถาบันศาสนา คือ วัด และ สถาบันการศึกษา คือ โรงเรียน โดยสถาบัน ทั้ง 3 เป็นสถาบันหลักที่มีบทบาทใกล้ชิดต่อวิถีชีวิตของคนไทยและได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือคน ประชาชนคนไทย จนเป็นที่รู้จักกันว่า “หลัก บวร” ซึ่งเป็นองค์กรชุมชน ในลักษณะ “ประชาสังคม” (Civil Society) เป็นแนวคิดที่มุ่งสร้างสังคมจากความร่วมมือ ของ องค์กรสังคมในมิติเชิงการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม กระบวนการประชาสังคม “บวร” จึงเป็นแนวคิดที่มุ่งพยายามนำเอาองค์การและ หรือสถาบันหลักในชุมชนท้องถิ่นมาเป็นยุทธศาสตร์ ในการพัฒนา ได้แก่ การนำเอาสถาบันที่สำคัญในชุมชน 3 สถาบัน ทั้งด้านการปกครอง (บ้าน) ด้านศาสนา (วัด) และสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) มาผนึกกำลังกันเพื่อร่วมมือป้องกัน แก้ไข และพัฒนาเยาวชน (ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์, 2559) ถึงแม้กาลเวลาและบริบทต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก แต่ “หลักบวร” ก็ยังคงเป็นความร่วมมือที่มีบทบาทในการพัฒนาคนตามวิถี สังคมไทยเสมอมา ยิ่งปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน มีหลากหลายประเด็นและรุนแรง จนเกิดผลกระทบต่อสังคมในปัจจุบันและอนาคตอย่างกว้างขวาง “บวร” จึงกลายเป็นพลังที่

จำเป็นและสำคัญยิ่ง เนื่องจากอยู่ใกล้ชีวิตเยาวชนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน แต่ทั้งนี้การให้พลังบวรสามารถขับเคลื่อน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเป็นรูปธรรม ที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและมีความเป็นไปได้สูง “พลังบวร” จะต้องมีการนวัตกรรม (Innovation) หรือวิธีการใหม่ ๆ ในเชิงยุทธศาสตร์ หรือกลยุทธ์ โครงการและ กิจกรรม ที่จะนำไปใช้ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายได้

จากสถานการณ์ปัญหาของเยาวชนในสังคมไทย ประกอบกับข้อมูลปัญหายาวชนในอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร จากการสัมภาษณ์ นายจิรวัฒน์ สารสิน รองอัยการจังหวัดหลังสวน ได้ให้ข้อมูลปัญหายาวชนในพื้นที่ อำเภอหลังสวน ปัจจุบันปัญหายาวชนมีแนวโน้มก่อคดีสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ย 100 คดีต่อเดือน และมีถึง ร้อยละ 10 มีสาเหตุมาจากการกระทำความผิดมาจาก 3 ปัจจัยหลัก คือ ปัญหาตัวเยาวชน ปัญหาจากครอบครัวและปัญหาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเยาวชน ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมจากกระแสสังคมโดยเฉพาะจากการสื่อสารสารสนเทศและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยดิจิทัล ด้วยพลวัตร (Dynamic) ของบริบทแวดล้อมทางสังคมในทุกมิติ

ด้วยข้อมูลและสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ตำบล บางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ในหลากหลายมิติรวมทั้งปัญหาของเยาวชนที่มีหลากหลายและเพิ่มขึ้น ทั้งปริมาณ ประเภทของปัญหา ซึ่งผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์พูดคุยกับเยาวชน ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น เจ้าอาวาสและครูอาจารย์ของโรงเรียนในพื้นที่ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ พบว่า ชุมชนกำลังเผชิญกับปัญหาที่มีผลกระทบต่อเยาวชน เช่น ปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัว ปัญหาค่าครองชีพในครัวเรือน การใช้ความรุนแรง ขาดความอบอุ่น และปัญหายาเสพติด ซึ่งมีผลโดยตรงต่อเยาวชนในพื้นที่ด้านพฤติกรรมที่ ก้าวร้าว ขาดคุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรม อยากรู้อยากลอง ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย เป็นต้น จึงควรได้รับการแก้ไข ป้องกัน และพัฒนาเยาวชน ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชน ปัญหาและความต้องการพัฒนาเยาวชนในตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
2. เพื่อสร้างแผนนวัตกรรมการพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” ในตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยประยุกต์ใช้เทคนิควิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการวิจัยไว้ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชน ปัญหาและความต้องการพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ได้กำหนดวิธีการไว้ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร เป็นการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ แนวทางการศึกษา รายงานการวิจัย การหาข้อมูลเชิงพื้นที่ ที่หน่วยงานราชการ ได้ศึกษา เรียบเรียง ที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ตลอดจนนโยบาย บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ต่อนโยบายการใช้ “พลังบวร” ในการพัฒนาเยาวชน

2. การวิจัยภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จึงยึดหลักเกณฑ์การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จากบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลหลักหรือข้อมูลสำคัญ และสามารถเข้าร่วมกระบวนการวิจัยได้ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เชื่อถือได้ ได้กลุ่มตัวอย่างจากตัวแทนทั้ง 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทน (บ้าน :บ) ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าครัวเรือน ผู้ปกครอง อสม. ผู้นำชุมชน จำนวน 14 คน 2) เจ้าอาวาสหรือตัวแทนและพระภิกษุ (วัด : ว) จำนวน 4 รูป 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือตัวแทนและครู (โรงเรียน : ร) จำนวน 4 คน 4) เยาวชน จำนวน 14 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 36 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นแบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ เป็นลักษณะของการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดครบชัดเจน โดยใช้คำถามเดียวกันกับทุกคน (สุรางค์ จันทวานิช, 2561) โดยใช้แบบสัมภาษณ์นี้สำหรับ การศึกษาบริบทชุมชน เพื่อทราบปัญหาและความต้องการพัฒนาเยาวชน ด้วย “พลังบวร” ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร การตรวจสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างขึ้นดังกล่าวไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยง (Validity) แล้วนำมาแก้ไขเพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรง สามารถที่จะวัดในสิ่งที่จะวัดได้และนำมาใช้ในการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลด้านบริบทชุมชน ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ทางราชการ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืด และอำเภอหลังสวน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหลังสวน ได้เก็บรวบรวมและเรียงไว้เป็นทางการถาวร ที่เป็นเอกสารแบบทุติยภูมิ ประกอบกับการสัมภาษณ์ภูมิปัญญา ผู้สูงอายุ และผู้นำชุมชน ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุม ถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันมากที่สุด และการรวบรวมข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการพัฒนาเยาวชน ด้วย “พลังบวร” โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดและมีการนัดหมายไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน และมีผู้ช่วยนักวิจัยในการนำการเก็บและการบันทึกข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละการวิเคราะห์ข้อมูล 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะหรือเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นข้อมูลหลักหรือข้อมูลส่วนใหญ่ของการวิจัยในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้

วิเคราะห์ข้อมูลตามหลักวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา นำมาจัดประเภท หมวดหมู่ เรียบเรียงนำเสนอ ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแผนวัตรกรรมการพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” ตำบลบางน้ำจืด อำเภอลำสนธิ จังหวัดชุมพร ได้กำหนดวิธีการไว้ ดังนี้

1. ใช้พื้นที่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเดิมกับการวิจัยในขั้นตอนที่ 1
2. ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยประยุกต์ใช้เทคนิค การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดวัตรกรรมการพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” ที่เป็นแนวทางเชิงกลยุทธ์ (Strategic Guild Lines หรือ Strategy of Youth) และ “พลังบวร” สามารถนำไปกำหนดแผน โครงการและกิจกรรมการพัฒนาในการปฏิบัติการจริงได้ต่อไป โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1)จัดทำแผนปฏิบัติการ วิเคราะห์ ตรวจสอบสภาพแวดล้อม “พลังบวร” ด้วยเทคนิค SWOT Analysis 2)จัดเวทีประชุมปฏิบัติการวิเคราะห์ โดยทีมวิเคราะห์ SWOT ในที่นี้ ทีมคือกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ร่วมประชุมปฏิบัติการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) โดยดำเนินการ ดังนี้ 1. วิทยากรสรุปผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 ให้ที่ประชุมรับทราบและร่วมกันสรุปประเด็น 2. วิทยากรแจ้งวัตถุประสงค์การประชุมปฏิบัติการพร้อมแนะนำวิธีการวิเคราะห์ และเป้าหมายสุดท้ายที่ต้องการให้ที่ประชุมร่วมกันดำเนินการ โดยเน้นเทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) โดยนำเทคนิคการสนทนากลุ่ม มาใช้ในการดำเนินการ 3.วิเคราะห์ SWOT “พลังบวร” ตำบลบางน้ำจืด อำเภอลำสนธิ จังหวัดชุมพร โดยต้องร่วมกันตอบคำถามที่สำคัญ 3 ข้อ ของ “พลังบวร” คือ 1)ขณะนี้เราอยู่ที่ไหน (Where are we now?) 2)เราต้องการไปอยู่ ณ จุดไหนในอนาคต หรือเราต้องการเป็นอย่างไรในอนาคต (Where do we want to be?) 3)เราจะมามีวิธีการใดหรือเราจะไปถึงที่นั่นได้อย่างไร (How will we get there?) โดยมีประเด็นการวิเคราะห์ SWOT คือ 1)วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของ “พลังบวร” ด้านโอกาส (Opportunities) และ ด้านอุปสรรค (Threats) 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของ “พลังบวร” ด้านจุดแข็ง (Strengths) และ จุดอ่อน (Weaknesses) ซึ่งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน วิเคราะห์ตามประเด็นและแบบฟอร์มตารางที่กำหนดให้ ดังนั้นการจัดทำกลยุทธ์ทางเลือก นวัตกรรมพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” โดยใช้ TOWS Matrix ในกรอบ 4 กลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO) 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) 4) กลยุทธ์ กลยุทธ์เชิงรับ (WT) และให้เวทีช่วยกันคัดเลือกกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่เป็นนวัตกรรมซึ่งมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาเยาวชน ตำบลบางน้ำจืด อำเภอลำสนธิ จังหวัดชุมพร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฟอร์มตารางวิเคราะห์ SWOT ทั้งสิ่งแวดล้อมภายนอกและภายใน

4. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ของการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 นี้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้เทคนิคระดมสมองตามกระบวนการวิเคราะห์ SWOT และการจัดทำ TOWS Matrix ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใช้เทคนิควิเคราะห์เชิงเนื้อหา ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาบริบทชุมชน ตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่า ประวัติความเป็นมาของชุมชน ตำบลบางน้ำจืด จากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุหรืออดีตผู้นำท้องถิ่นหลายๆ ท่าน ได้เล่าต่อๆ กันมาว่า คำว่า “บางน้ำจืด” น่าจะมาจากเรื่องเล่ากันว่าพื้นที่แห่งนี้เป็นที่ติดกับชายทะเลอ่าวไทย จึงได้มีกลุ่มชาวจีนอพยพเดินทางโดยทางเรือเข้ามาอาศัยอยู่ริมทะเลหลายครัวเรือน ซึ่งแยกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มทิศเหนือและกลุ่มทิศใต้ของร่องน้ำ ปัจจุบันร่องน้ำแห่งนี้ยังอยู่พื้นที่หมู่ที่ 1 บ้านบางน้ำจืด และได้มีการติดต่อค้าขายกับชาวจีนด้วยตนเอง โดยใช้เรือสำเภาในการขนถ่ายสินค้า พอช่วงลมมรสุมก็นำเรือเข้ามาจอดในร่องน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สามารถจอดได้จำนวนหลายลำเพราะร่องน้ำลึกมากและช่วงที่หลบมาสูม ชาวจีนที่อาศัยอยู่ร่องน้ำดังกล่าวได้ใช้น้ำในร่องน้ำนั้นในการอุปโภคบริโภค ซึ่งปรากฏว่าน้ำในร่องน้ำนี้มีความจืดทั้งที่อยู่ใกล้ทะเล จึงเรียกว่า “บางน้ำจืด” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ด้านที่ตั้งตำบลบางน้ำจืด ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอหลังสวน ด้านการเมืองการปกครอง ตำบลบางน้ำจืด แบ่งออกเป็น 14 หมู่บ้าน มีสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางทางสังคมและทางราชการ ได้แก่ โรงเรียน จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านบางหยี โรงเรียนบ้านหนองไก่อ๊ะ โรงเรียนวัดชลธิณีนิมิต โรงเรียนบ้านน้ำลอด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดชลธิณีนิมิต วัดจำนวน 4 วัด 1 สำนักสงฆ์ ได้แก่ วัดชลธิณีนิมิต วัดน้ำลอด วัดถ้ำบางน้ำจืด และสำนักสงฆ์ เขาไทรทอง ด้านสภาพทางเศรษฐกิจ ตำบลบางน้ำจืดพบว่า ประชาชนในพื้นที่ ประกอบอาชีพหลักคือการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวนปาล์มน้ำมันสวนมะพร้าว สวนผลไม้ เช่น มังคุด ทุเรียน เงาะและปลูกพืชไร่ รองลงมา ได้แก่ อาชีพประมงชายฝั่ง เช่น เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา ปลูกสัตว์ เช่น เลี้ยงโค ไก่ สุกร อาชีพอื่นๆ เช่น ค้าขาย การบริการและรับจ้างทั่วไป และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น มีหลากหลายแขนง เช่น หมอครุมนโนราห์ หมอภูมิเจ้าที่ หมอแผนโบราณ หมอจับเส้น ช่างต่อเรือ เป็นต้น

ผลการศึกษาปัญหาของเยาวชน พบว่า

มุมมองของครอบครัวหรือบ้าน ต่อสภาพการณ์ปัญหาเยาวชนในชุมชนตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร มี 5 ลักษณะที่สำคัญ คือ 1) ปัญหาเยาวชนขาดความอบอุ่น ปัญหานี้เกิดขึ้นกับเยาวชนในชุมชนบางน้ำจืด ที่มีไม่มากนักเมื่อเทียบกับปัญหาอื่น ๆ ในยุคปัจจุบัน 2) ปัญหาการใช้ความรุนแรงกับสมาชิกในครอบครัว ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นจะมี 2 ลักษณะ คือ ความรุนแรงในพฤติกรรมที่แสดงออกทางกาย เช่น การทำร้ายร่างกาย โดยการตบตี ทบตอย ตะ และอื่น ๆ ที่ใช้กำลัง ความรุนแรงลักษณะที่ 2 คือ การแสดงออกทางอารมณ์

โดยไม่ใช้เหตุผล ปัญหาในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นกับสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะพ่อกับแม่ ที่พ่อแม่ มักใช้อำนาจบาตรใหญ่ ลักษณะอำนาจนิยม ช่มแวง ทำร้ายแม่และบางครั้งก็มาลงที่ลูกซึ่งเป็น เยาวชน จนบางครั้งเยาวชนซึ่งเป็นลูกก็จะบอกเพื่อนๆ ว่า “พ่ออารมณ์ร้าย” รู้สึกไม่ปลอดภัย เมื่อพ่อโกรธ ไม่พอใจ ซึ่งมักจะไม่น่าจะใช้เหตุผล เอาแต่อารมณ์ ยึดตัวเองเป็นใหญ่ พูดห้ามอะไรก็ ไม่ฟัง ไม่เข้าใจ ผลที่ตามมาต่อเยาวชน คือ ความเครียด ความทุกข์ กังวล ไม่ปลอดภัย รู้สึก ต่อต้าน เป็นต้น สุดท้ายก็จะนำไปสู่ปัญหาของครอบครัว “บางคนเกลียดจนอยากไปให้พ้น ๆ หรือฆ่าตัวตายให้รู้แล้วรู้รอด” ปัญหาในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นกับบางครอบครัวและกับเยาวชนใน ชุมชนบางน้ำจืด ส่วนสาเหตุที่สำคัญนำไปสู่ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว คือ การดื่มสุรา ปัญหาด้านเศรษฐกิจในครอบครัว ลักษณะเฉพาะของบุคคล / ครอบครัว ที่มักจะมีเรื่องทะเลาะ กันจนเป็นนิสัยทุกวัน และนำไปสู่การมีพฤติกรรมและอารมณ์ที่รุนแรงในครอบครัว 3) ปัญหาพ่อแม่ตามใจลูก “เป็นปัญหารักลูกไม่ถูกทาง” ลูกเป็นเทวดา ลูกทำอะไรอย่าแตะ ทำนองนี้ ลักษณะ ของปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นบางครอบครัวและเยาวชนบางคนเท่านั้น 4) ปัญหาการติดสื่อโซเชียล ในมุมมองของผู้ปกครองหรือตัวแทนครอบครัว ยอมรับว่า เป็นปัญหาที่มีลักษณะเป็นภัยเงียบกับ เยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนที่อยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา เยาวชนเกือบไม่มีเวลาคุยกัน ในครอบครัวเลย แต่จะมีเวลาอยู่กับสื่อโซเชียล เช่น มือถือ คอมพิวเตอร์ ส่งผลให้พ่อแม่และลูก ห่างเหินกัน เพราะลูกติดโทรศัพท์ เป็นประการแรก ประการที่สอง พบว่า การแสดงออกเชิง พฤติกรรม ทั้งการพูด การใช้ชีวิต ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ การแต่งเนื้อแต่งตัวเปลี่ยนแปลงไป ค่าใช้จ่ายในแต่ละวันสูง พ่อแม่หาเงินมาให้ไม่พอต่อการซื้อหาสิ่งจำเป็นที่เยาวชนต้องการ นอกจากนี้พบว่า การคบเพื่อนต่างถิ่น ต่างวัยและอยู่ห่างไกลมากขึ้น ประการสำคัญชีวิตของ เยาวชนจะใช้เวลาอยู่กับโซเชียลจนติดจนตื้น และกลายเป็นคนตื้นสาย โดยไม่สนใจรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ของตนเองต่อครอบครัว ส่วนสื่อโซเชียลที่เยาวชนติดและใช้เวลาไปเกือบทั้งวัน ผู้แทน ครอบครัวเห็นว่า เยาวชนติดเกม Facebook Line และ Tiktok ซึ่งเป็นลักษณะการติดสื่อของ เยาวชนเหมือนกัน ตั้งแต่ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัดถึงระดับประเทศ และเมื่อถามถึง ผลกระทบต่อเยาวชนในลักษณะปัญหา พบว่า มีปัญหาหลายประการ เช่น ใช้เวลาโดยเปล่า ประโยชน์ เกิดความห่างเหินจากสมาชิกในครอบครัว ติดเพื่อนในโซเชียล เล่นเกม มัวหมกในการดู วีดีโอ ภาพลามกอนาจาร เพศสัมพันธ์ ทำให้เด็กและเยาวชนใจแตกจนเกิดการมั่วสุมทางเพศได้ 5) ปัญหาพ่อแม่ไม่รับฟังปัญหาจากลูก (เยาวชน) โดยพบว่า พ่อแม่บางครอบครัวมีลักษณะการ เลี้ยงดูแบบโบราณ คือ พ่อแม่ เป็นใหญ่ ลูกต้องปฏิบัติหรือกระทำการดังที่พ่อแม่บอกหรือสั่งเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เองทำให้ลูกหรือเยาวชนในครอบครัวไม่กล้าปรึกษา บอกเล่าหรือขอความช่วยเหลือ จากพ่อแม่ จึงเป็นสาเหตุให้เยาวชนรู้สึกขาดความอบอุ่น ขาดที่พึ่ง ไม่อยากอยู่บ้านจึงทำให้พ่อแม่เองก็ขัดแย้งทะเลาะกันเกี่ยวกับเรื่องลูก (เยาวชน) เนื่องจากมีความเห็นไม่ตรงกัน เป็นต้น มุมมองของวัด (ว) ต่อสภาพปัญหาเยาวชน ในชุมชนบางน้ำจืด เรื่องปัญหาของเยาวชนตาม มุมมองหรือทัศนะของเจ้าอาวาสหรือตัวแทนและพระภิกษุสงฆ์ พบว่า มีประเด็นปัญหาของ

เยาวชน ดังนี้ 1) ปัญหาที่เกิดจากการทำหน้าที่ของวัดในการพัฒนากล่อมเกลাজิตใจของเยาวชน โดยภาพรวม พบว่า เยาวชนไม่ให้ความสำคัญกับสถาบันศาสนาโดยเฉพาะวัด เยาวชนยุคปัจจุบันจะไม่ค่อยเข้าวัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือสนใจหลักคำสอนทางศาสนาและการนำหลักคำสอนไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจเกิดจากปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ คือ วัดไม่มีความพร้อมในการอบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เป็นปัญหาของแต่ละวัดแตกต่างกันไป อาจมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพัฒนาการของแต่ละวัด นโยบายของเจ้าอาวาสและความทุ่มเทเอาใจใส่ของพระสงฆ์ส่วนที่เยาวชนหรือชุมชนมองว่าวัดไม่มีความพร้อมใน 4 เรื่องสำคัญ คือ 1.ความพร้อมของพระภิกษุสงฆ์ 2.นโยบายของเจ้าอาวาสและความร่วมมือร่วมใจระหว่างวัดกับชุมชน 3.ข้อจำกัดของพระสงฆ์ โดยเฉพาะเจ้าอาวาสที่มีอายุมาก และ 4.มีข้อจำกัดทั้งบุคลากรและกิจกรรมที่จะจูงใจให้เยาวชนเข้าร่วมเรียนรู้ 2) ปัญหาเจ้าอาวาสและพระภิกษุสงฆ์ ไม่ทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่สามารถใช้สื่อที่ทันสมัยในการอบรมจริยธรรมและคุณธรรมให้แก่เยาวชน เป็นผลให้เยาวชนปัจจุบันที่รู้เข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ 3) ปัญหาของเยาวชนจากสิ่งแวดล้อมในสังคม โดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันมีมากมายทั้งในเรื่อง ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ เกร เล่นเกม ติดพนันออนไลน์ มั่วสุมยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์และมีครอบครัวก่อนวัยอันควร ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงานและไม่ตั้งใจเล่าเรียนหรือประกอบอาชีพช่วยเหลือครอบครัว เป็นต้น

มุมมองของโรงเรียน (ร) ต่อปัญหาเยาวชน พบว่า เยาวชนมีปัญหาสำคัญ 6 ประการ คือ 1) ปัญหาความก้าวร้าวของเยาวชน พบว่า เป็นลักษณะการถกเถียง คัดค้าน ขัดแย้งทางความคิดที่ไม่ลงรอยกับผู้ปกครอง กับครูและเพื่อนๆ ซึ่งเป้าหมายสูงสุดที่เยาวชนต้องการ คือ ให้คนอื่นยอมรับว่าตนเป็นผู้ใหญ่แล้ว คิดเองเป็น มีเหตุผลผลเหนือคนอื่น และต้องเอาชนะทุกคนไม่ว่าแม้กระทั่งผู้ปกครองของตน 2) ปัญหาการทะเลาะวิวาท เป็นปัญหาร่วมของเยาวชน ทั้งระหว่างตัวบุคคลต่อตัวบุคคลและระหว่างกลุ่ม มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ต่างฝ่ายต่างแสดงให้เห็นว่าความคิดของตนถูกต้อง อีกฝ่ายผิด และไม่ยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำเชิง 3) ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน เป็นปัญหาของเยาวชนที่มีที่มาจากภูมิลำเนา ภูมิหลังทางครอบครัวและการอบรมกล่อมเกล่าที่แตกต่างกัน แต่เมื่อมาอยู่ในโรงเรียน ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน แต่พบว่า มีนักเรียนส่วนหนึ่งที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ เช่น มาโรงเรียนสาย ไม่ยอมเข้าแถวหน้าเสาธง การใช้มือถือระหว่างนั่งเรียน และการแต่งกายไม่เรียบร้อย เป็นต้น 4) ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นลักษณะปัญหาเชิงพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานและความคาดหวังของสังคม เช่น การใช้ภาษาหรือคำพูดที่ไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมกับการเป็นนักเรียนผู้ได้รับการอบรมสั่งสอน ใช้คำหยาบคายในการด่าทอ เป็นต้น 5) ปัญหาด้านการเรียน เช่น พฤติกรรมหนีเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เชื่อฟังครูบาอาจารย์ จับกลุ่มคุยกันระหว่างเรียน เล่นมือถือขณะเรียน เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในทุกระดับชั้น และ 6) ปัญหาเยาวชนติดยาเสพติด เป็นปัญหาหลักของเยาวชนในยุคนี้นี้ คือ การติดยาเสพติด บางคนเล่นตั้งแต่เข้ามิดจนถึงสว่างคาก็มีทำให้ไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการไม่เข้าเรียน หรือร่วมกิจกรรม

ต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น จึงสรุปได้ว่า การติดสื่อโซเชียล เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของเยาวชน ยิ่งการเสพสื่อไปในทางที่ผิดยิ่งน่าเป็นห่วง เพราะก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคมได้

มุมมองของเยาวชนต่อปัญหาของเยาวชน ในมุมมองของเยาวชนเองต่อปัญหาของเยาวชน มี 4 ประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ 1) ปัญหายาเสพติด ส่วนใหญ่เยาวชนเพศชายจะติด บุหรี่ เหล้า เบียร์ โดยเลียนแบบจากผู้ใหญ่ โดยเฉพาะครอบครัวที่พ่อแม่ทำพฤติกรรมเหล่านี้ให้เห็นอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ก็เป็นการอยากรู้ อยากลอง หรือ ถูกเพื่อนชักชวนให้ร่วมวง 2) ปัญหาการใช้สื่อโซเชียล โดยเยาวชนเห็นว่า เป็นปัญหาเฉพาะบุคคล ซึ่งปัจจุบันเยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อเหล่านี้ได้ง่าย ผู้ปกครองตามลูกไม่ทันหรือปล่อยปละละเลย จึงนำไปสู่การใช้สื่อหรือเสพสื่อในทางที่ผิดและเป็นอันตราย เป็นภัยต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ตลอดจนเพื่อนๆ ด้วยกันเอง 3) ปัญหาเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะคนที่อยากรู้ อยากเห็น อยากลองในเรื่องที่ไม่ควรลอง เช่น การดื่มเหล้า เสพของมีนเมา ยาเสพติดชนิดต่างๆ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การชวกันแข่งรถ และ 4) ปัญหาหลักเล็กขโมยน้อย สาเหตุจากความยากจน ขาดการอบรมสั่งสอน ขาดการอบรมคุณธรรมจริยธรรม การขัดเกลาทางสังคม เป็นต้น ผลการศึกษาความต้องการสร้างแผนนวัตกรรมการพัฒนาเยาวชน พบว่า มีความต้องการให้มีการสร้างแผนนวัตกรรมการพัฒนาเยาวชน ดังนี้ 1. จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายเพื่ออบรมให้เยาวชนเป็นคนดีของสังคม 2. ให้มีกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถให้เยาวชนได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติโดยการปฏิบัติจริง เช่น กิจกรรมจัดสถานีการเรียนรู้ (Walk Rally) ซึ่งเป็นกิจกรรมกลุ่มที่กระทำความคุ้นเคยกับการแทรกสาระการใช้ชีวิตที่เหมาะสม 3. จัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาทักษะชีวิตในระยะสั้นๆ 1 – 2 วัน แก่เยาวชน 4. ให้ครอบครัวและโรงเรียนเอาใจใส่ดูแล อบรม สั่งสอนและควบคุมบุตรหลานและนักเรียนอย่างเหมาะสมและทั่วถึงกว่าที่เป็นอยู่ 5. ต้องการให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนลูก และ ลูกศิษย์ อย่างเข้าใจในความเป็นวัยรุ่นของเด็กและเยาวชน 6. ให้ชุมชนมีมาตรการที่เหมาะสมในการดูแลเยาวชน ด้านความปลอดภัยร่วมกันกับครอบครัวและโรงเรียนอย่างเข้าใจ 7. ให้สถาบันในชุมชน ไม่ว่าจะเป็น บ้าน วัด โรงเรียน ตำรวจ เจ้าหน้าที่ปกครองและองค์กรอื่นๆ ในตำบลบางน้ำจืด ช่วยกันสอดส่องดูแลปัญหาเยาวชนร่วมกัน โดยไม่เกียจคร้านเป็นหน้าที่ใครหรือองค์กรใดเฉพาะ 8. ต้องการให้มีกิจกรรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น มีลานกีฬา ตลอดจนมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชน 9. ต้องการให้วัดปรับปรุงสถานที่และมีกิจกรรมส่งเสริมหรือชักจูงให้เยาวชนสนใจที่จะเข้าวัดมากขึ้นและเห็นความสำคัญของหลักคำสอนตามหลักพุทธศาสนา และ 10. ให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน ต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อชุมชนและสังคมโดยรวม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างแผนนวัตกรรมการพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” ในตำบลบางน้ำจืด อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ผลการวิเคราะห์ SWOT พบว่า ปัจจัยภายในด้านจุดแข็ง ได้แก่ 1. เป็นชุมชนขนาดเล็กที่พึ่งพาอาศัยกัน 2. แต่ละครัวเรือนมีอาชีพเป็นหลัก

แหล่ง พึ่งตนเองได้ 3. ชุมชนมีศูนย์บริการทั้ง วัด โรงเรียน และสถานที่ราชการอื่นๆ ที่จำเป็น 4. สถาบันทางสังคมในชุมชนมีความพร้อมและยินดีให้ความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 5. อบต. มีแผนและงบประมาณในการพัฒนาตำบลทุกด้านรวมทั้งด้านเด็กและเยาวชน 6. บ้าน วัด โรงเรียน พร้อมและยินดีที่จะร่วมมือกันเป็น “พลังบวร” ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน 7. ชุมชน และ อบต. มีความพร้อมที่จะร่วมกับ “บวร” ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามนโยบาย รัฐ 8. ทุกครัวเรือนมีเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารระหว่างกัน และ 9. ประชาชน ครัวเรือน และหน่วยงานภาครัฐพร้อมช่วยเหลือ อบต. ในการพัฒนาตำบล ในส่วน ด้านจุดอ่อน ได้แก่ 1. กระแสวัฒนธรรมสังคมเมืองหลังไหลเข้าสู่ชุมชน ซึ่งมีสภาพเป็นชนบท 2. ชุมชนหันไปใช้ชีวิต แบบบริโภคนิยม 3. ความร่วมมือของ “บวร” ไม่มีใครตั้ง ไม่มีใครสร้างและไม่มีบทบาทหน้าที่ที่ ชัดเจน 4. “บวร” ไม่มีโอกาสประชุมเพื่อปรึกษาหารือ กำหนดบทบาทหน้าที่ในการพัฒนา เยาวชน 5. วัด มีข้อจำกัดด้านบุคลากร เครื่องมือ กิจกรรมสมัยใหม่ในการพัฒนาเยาวชน 6. เยาวชนติดสื่อโซเชียลในทางที่ผิดๆ และใช้เวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ 7. เยาวชนไม่เชื่อฟัง ผู้ปกครอง ครูอาจารย์และหลักคำสอนทางศาสนา 8. สื่อโซเชียลมีอิทธิพลต่อเยาวชนจน ก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเองและสังคม 9. การทำหน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของ หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ที่มีความจำกัด 10. โรงเรียนมุ่งเน้นสอนหลักวิชาการมากจนละเลยการ พัฒนาด้านจิตใจ และ 11. ชุมชนจัดกิจกรรมเพื่อให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์น้อย

ปัจจัยภายนอก ด้านโอกาส ได้แก่ 1. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองและ การพัฒนาท้องถิ่น 2. สนับสนุนและผลักดันให้ อบต. รับผิดชอบ ดูแล ป้องกัน แก้ไขและพัฒนา เยาวชน 3. จัดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านการพัฒนา การศึกษาของเยาวชน สาธารณะสุขและค่าครองชีพ 4. มีนโยบายให้ “บวร” เป็นกลไกในการ สร้างความเข้มแข็งของชุมชน 5. มีการประกาศใช้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564) 6. สนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 7. ความก้าวหน้า ของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เรียนรู้และใช้ประโยชน์ได้มาก และ 8. อบต. มีแผนและจัด งบประมาณเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน และในส่วน ด้านอุปสรรค ได้แก่ 1. การแพร่ระบาดของ โรคโควิด 19 ทำให้ไม่สะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันในทุกด้าน 2. มีการว่างงาน ตกงาน เนื่องจากการปิดกิจการของภาคธุรกิจเอกชน 3. มีปัญหาในชุมชนมากทั้งด้าน สังคม เศรษฐกิจ 4. รายได้ของครัวเรือนน้อยลงไม่พอต่อค่าครองชีพและสงเคราะห์เยาวชนเรียนหนังสือ 5. ค่าใช้จ่าย ของครัวเรือนจากความเจริญทางวัตถุ มีชีวิตอยู่โดยหลักบริโภคนิยม 6. สื่อสารสนเทศ นำค่านิยม และวิถีปฏิบัติจากสังคมเมืองสู่ชุมชนก่อให้เกิดการเลียนแบบ 7. รายการทีวีหรือช่องทางการ นำเสนอจากสื่อมีมากทำให้เสียเวลา เสียเงิน ไม่มีเวลาดูแลเยาวชน เกิดความห่างเหินระหว่างเด็ก กับผู้ใหญ่ 8. การใช้สื่อโซเชียลในทางที่ผิดก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน เป็นปัญหาต่อตนเองและ สังคมมาก และ 9. การเกิดกระแสต่อต้านวัฒนธรรมไทย คนรุ่นเก่า พ่อแม่ผู้ปกครองของตน

เมื่อเวทีสนทนากลุ่มได้ผลจากการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคแล้ว (SWOT) เวิร์กได้นำสมาชิกกลุ่มสนทนาคำเนินการนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาจับคู่กันในรูปของ TOWS Matrix ดังนี้

ตารางที่ 1 TOWS Matrix และกลยุทธ์ทางเลือกของนวัตกรรมการพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร”

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths: S)	จุดอ่อน (Weaknesses: W)
โอกาส (Opportunities: O)	SO ใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาส (กลยุทธ์เชิงรุก)	WO ใช้โอกาสลดจุดอ่อน (กลยุทธ์เชิงแก้ไข)
	1. จัดตั้งองค์กร “บวร” ขึ้นในชุมชน 2. “บวร” ทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในชุมชนเป็นรูปแบบเครือข่าย 3. “บวร” เรียนรู้พัฒนาศักยภาพของตนในการพัฒนาเยาวชน 4. รัฐ อบต. ชุมชนและ “บวร” ร่วมกันทำแผนและงบประมาณพัฒนาเยาวชน	1. “บวร” ส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2. “บวร” เรียนรู้ ปรับตัวนำเทคโนโลยี 3. “บวร” ร่วมกับหน่วยงานและชุมชนกำหนดแนวทางแผนปฏิบัติการการพัฒนาเยาวชน 4. “บวร” ชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมกันพัฒนาเยาวชน
ภัยคุกคาม (Threats: T)	ST ใช้จุดแข็งรับมือกับอุปสรรค (กลยุทธ์เชิงป้องกัน)	WT แก้ไขจุดอ่อนและเสี่ยงอุปสรรค (กลยุทธ์เชิงรับ)
	1. ส่งเสริม สนับสนุนให้เยาวชนมีอาชีพ 2. ส่งเสริมพัฒนาสหกรณ์อาชีพ 3. ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาเยาวชน 4. ส่งเสริม ฟื้นฟู พัฒนาขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน	1. การพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 2. การใช้หลัก “บวร” พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง 3. การใช้สื่อเทคโนโลยีประสานงานของเครือข่ายพัฒนาเยาวชน 4. “บวร” ใช้สื่อชุมชนในการให้ความรู้ ความเข้าใจต่อเยาวชนและชุมชน

การจับคู่จะเป็นกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ ทางเลือกในการบริหารจัดการและพัฒนาเยาวชน พบว่า กลยุทธ์ที่สำคัญ 10 กลยุทธ์และเรียงตามลำดับ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 การจัดตั้งองค์กร “บวร” ขึ้นเป็นทางการและรูปธรรม กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของ “บวร” ในการพัฒนาเยาวชน กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครือข่าย “บวร” กับทุกหน่วยงานและภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะการใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกด้าน กลยุทธ์ที่ 6 “บวร” ร่วมกับเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชนจัดกิจกรรมพัฒนาเยาวชน กลยุทธ์ที่ 7 ส่งเสริมการฟื้นฟู พัฒนากิจกรรม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดั่งามของชุมชน กลยุทธ์ที่ 8 “บวร” ยึดเยาวชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ทั้งร่างกายสติปัญญาและจิตใจ กลยุทธ์ที่ 9 ชุมชนใช้ “พลังบวร” ในการพัฒนาและสร้างชุมชนเข้มแข็ง และกลยุทธ์ที่ 10 เครือข่าย “บวร” สร้างอาชีพให้แก่เยาวชน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ โดยจะอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพปัญหาของเยาวชนในมุมมองของ บ้าน(บ) วัด(ว) โรงเรียน(ร) และเยาวชนที่สำคัญ ได้แก่ สภาพปัญหาที่เกิดจากครอบครัว เช่น ปัญหาเยาวชนขาดความอบอุ่น การใช้ความรุนแรงในครอบครัวสภาพปัญหาที่เกิดจากการทำหน้าที่ของวัดไม่สมบูรณ์ในการพัฒนาเยาวชน สภาพปัญหาตามมุมมองของโรงเรียน เช่น ปัญหาความก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การไม่ประพฤติตามกฎระเบียบของโรงเรียน สภาพปัญหาของเยาวชนในมุมมองของเยาวชน เช่น ปัญหายาเสพติด การใช้สื่อโซเชียล เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าปัญหาเยาวชนที่เกิดขึ้นในชุมชนปัจจุบันมีความรุนแรงมากขึ้นตามกระแสสังคมไทย จึงควรได้รับการดูแล กลุ่มเยาวชนอย่างใกล้ชิดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนภายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัศมี สังข์ทองและดำริกา ไสงาม ที่กล่าวว่า เยาวชนคือบุคคลที่มีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี เป็นช่วงชีวิตระหว่างวัยรุ่นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจและสังคมเป็นอย่างมาก หากไม่ได้รับการดูแล กลุ่มเยาวชนอย่างเหมาะสม จะมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทั้งด้านอารมณ์ จิตใจและพฤติกรรม ได้มาก เช่น ก้าวร้าว รุนแรง อยากรู้อยากลอง ติดเพื่อน การใช้สารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เป็นต้น (รัศมี สังข์ทองและดำริกา ไสงาม, 2564)

2. ผลการศึกษาความต้องการสร้างแผนนวัตกรรมการพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” พบว่าต้องการให้สถาบันหลักทางสังคมในชุมชนร่วมมือกันและกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการดูแล ป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาเยาวชน ต้องการให้ บ้าน วัด โรงเรียน หรือ “บวร” ได้ทำหน้าที่ของตนเองในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนอย่างเต็มที่ ต้องการให้มีหลักสูตรและกิจกรรมที่น่าสนใจ เหมาะสมในการพัฒนาเยาวชน แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครอง เจ้าอาวาส ผู้อำนวยการโรงเรียน และเยาวชนเองมีความพร้อมที่จะร่วมมือกันป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาเยาวชน ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนให้ลดลง และหมดไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ทองจันทร์ ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของ บ้าน วัด โรงเรียน ในการแก้ไขปัญหาเยาวชนในเทศบาลตำบลพนม อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งพบว่า “บวร” ต้องทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถในการดูแลเยาวชนในเชิงป้องกันปัญหาของเยาวชน และ “บวร” ต้องผนึกกำลังทำหน้าที่ร่วมกันในเรื่องดังกล่าว โดยเน้นการป้องกันและพัฒนาเยาวชนทั้งด้านร่างกายและจิตใจและแก้ปัญหาไปด้วยกัน (ศุภชัย ทองจันทร์, 2560)

3. การดำเนินการใช้เทคนิค SWOT Analysis และ TOWS Matrix ในการสร้างแผนนวัตกรรม การพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” ตำบลบางน้ำจืด ได้นวัตกรรมการพัฒนาเยาวชนด้วย “พลังบวร” เชิงกลยุทธ์สู่ภาคปฏิบัติ ตามกระบวนการขั้นตอนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ จำนวน 10 กลยุทธ์ ที่สามารถนำไปสู่การกำหนดโครงการ กิจกรรมการพัฒนาเยาวชนด้วย

“พลังบวร” สู่ตัวชี้วัดที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์ SWOT การจัดทำกลยุทธ์ทางเลือกโดยใช้ TOWS Matrix เป็นลักษณะวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในขององค์กร หน่วยงานต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในของชุมชน ในรูปแบบของชาวบ้าน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานการรับรู้ที่ตนเองมีอยู่ แม้ไม่ได้แนวคิดและทฤษฎีกำกับ มีแต่เพียงผู้ดำเนินการหรือผู้อำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้คอยช่วยเหลือประคับประคองไปสู่เป้าหมาย แต่ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ชุมชนสามารถทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กรวิภา ทองมีและคณะ (2564) ที่อธิบายว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการต่อเนื่องในการกำหนดภารกิจและเป้าประสงค์ขององค์การภายใต้บริบทสิ่งแวดล้อม การกำหนดวิธีการที่เหมาะสม การปฏิบัติงานตามกลวิธีที่กำหนดไว้ การใช้อำนาจควบคุมกลยุทธ์ เพื่อให้มั่นใจว่ากลวิธีขององค์การที่นำมาใช้สามารถนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้และดำเนินการตามขั้นตอน องค์ประกอบของการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ และเนตต์พัฒนา ยาวีราข (2560) ซึ่งสรุปกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า 1) การกำหนดทิศทาง 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 5) การควบคุมกลยุทธ์สำหรับการดำเนินการวิเคราะห์ SWOT พบผลการศึกษาสอดคล้องกับ เอกชัย บุญยาพิชฐาน (2555) ซึ่งเน้นการดำเนินการตามขั้นตอน 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของ “บวร” ด้านโอกาส อุปสรรค 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของ “บวร” ด้านที่เป็นจุดแข็งจุดอ่อน และนำมาทำ TOWS Matrix ที่สอดคล้องกับแนวทาง การจัดทำกลยุทธ์ทางเลือก โดยใช้ TOWS Matrix คือ กลยุทธ์ SO : กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์ WO : กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์ ST : กลยุทธ์เชิงป้องกัน และ กลยุทธ์ WT : กลยุทธ์เชิงรับ

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ด้านบ้าน (บ) ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการส่งเสริมอาชีพ ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีเวลาในการดูแลเยาวชนให้มากขึ้น ตลอดจนมีการอบรมการพัฒนาครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งควบคู่ไปด้วย
2. ด้านวัด (ว) ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักพระพุทธศาสนา โรงเรียน และหน่วยงานอื่นๆ ของภาครัฐ ให้มีการช่วยเหลือ สนับสนุนด้านกิจกรรมและสื่อการอบรมจริยธรรมและคุณธรรมแก่วัดเพื่อนำไปใช้ในการอบรมเยาวชน
3. ด้านโรงเรียน (ร) ควรดำเนินการกวดขันการประพฤติปฏิบัติที่ไม่พึงประสงค์เหล่านี้ โดยการดูแลอย่างใกล้ชิด ให้ความรู้ควบคู่การอบรมจริยธรรม คุณธรรมและร่วมมือกับผู้ปกครอง (บ้าน) อย่างใกล้ชิด
4. ด้าน “พลังบวร” ควรร่วมมือกันอย่างจริงจังในการพัฒนาเยาวชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการวิจัยนี้ไปดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการจริงเพื่อให้ได้ทราบประสิทธิภาพประสิทธิผลของงานวิจัยและเห็นจุดแข็งจุดอ่อนเพื่อนำมาแก้ไข ปรับปรุงให้สมบูรณ์ต่อไป
2. ควรมีการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของเครือข่าย “บวร” ในการพัฒนาเยาวชน ตำบลบางน้ำจืด อำเภอลำสนธิ จังหวัดชุมพร ขึ้นเพื่อให้เกิดพลังความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ในการวิจัยนี้
3. ควรมีการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการป้องกันแก้ปัญหาและพัฒนาเยาวชน ตำบลบางน้ำจืด อำเภอลำสนธิ จังหวัดชุมพร เพื่อให้ “พลังบวร” และ เครือข่าย “พลังบวร” มีและจัดกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนและส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี ของรัฐ

เอกสารอ้างอิง

- กรวิภา ทองมีและคณะ. (2564). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. สืบค้น 25 มิถุนายน 2564, จาก : <https://shorturl.asia/iF6fn>
- จิรวรรณ สาสนัส. (2563, 1 สิงหาคม). รองอัยการจังหวัดลำปาง. [บทสัมภาษณ์].
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2562). *การจัดการเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์ จำกัด.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2560). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผดุง จิตเจื้อจุน. (2560). *สถานการณ์ปัจจุบันของเด็กและเยาวชนไทย นวัตกรรมในอนาคตยังน่าเป็นห่วง*. สืบค้น 12 ธันวาคม 2564, จาก <https://shorturl.asia/96Zqf>

- รศมี สังข์ทอง และดาริกา ไสงาม. (2564). *เยาวชนไทยใครมีปัญหา*. สืบค้น 29 กรกฎาคม 2564, จาก <https://cads.in.th/cads/content?id=71>
- ศุภชัย ทองจันทร์. (2560). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของ บ้าน วัด โรงเรียน ในการแก้ไขปัญหาเยาวชนในเขตตำบลบางพนม อำเภอนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์*, 9(2), 154-166.
- ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร และคณะ. (2559). *กระบวนการประชาสัมพันธ์ “บวร” หลักในการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2561). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกชัย บุญยาภิธาน. (2553). *คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

